

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/50/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120206344
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8120206344.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore v spore žalobcu: A. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XX, XXX XX G., právne zastúpený: JUDr. Jozef Ondák, advokát so sídlom Slovenská 69, 080 01 Prešov, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 22.04.2022 č. k. 14C/45/2020-164 takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrďuje rozsudok vo výroku II. v časti o zamietnutí žaloby nad sumu 9.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a vo výroku III. o náhrade trov konania.

II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.: „I. Žalovaná je p o v i n á zaplatiť žalobcovi sumu 4 163,30 EUR titulom náhrady škody spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4 163,30 EUR od 20.2.2020 do zaplatenia a sumu 9 000 EUR titulom nemajetkovej ujmy, a to všetko v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.“

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a .

III. Žalobca m á voči žalovanej n á r o k na náhradu trov konania v časti konania o náhrade škody v rozsahu 99,52 % a v časti konania o náhrade nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu vychádzajúc z priznanej nemajetkovej ujmy, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením, po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného súd uviedol, že žalobným návrhom uplatnil žalobca dva samostatné nároky, a to nárok na náhradu škody (trovy obhajoby) vo výške 4.173,51 eur s príslušenstvom a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za uvedené trestné stíhanie, ktoré skončilo oslobodením spod obžaloby vo výške 65.000 eur s príslušenstvom. Žalobca tvrdil, že je to žalovaný, ktorý mu má nahradiť škodu vzniknutú z nezákonného rozhodnutia štátneho orgánu a zaplatiť aj nemajetkovú ujmu v rozsahu, v akom tieto nároky kvantifikoval, a to preto, že bolo voči nemu začaté trestné stíhanie, čím došlo k obmedzeniu jeho osobnej slobody, utrpela jeho povesť. Po profesionálnej stránke ovplyvnilo trestné stíhanie jeho život tak, že dlhšiu dobu stagnoval, bol preložený na iný obvod, čo vnímal ako istú degradáciu, nemohol si dať žiadosť na štátnu políciu, a taktiež s ním prerušili spoluprácu na základnej škole, kde chodil robiť preventistu. Napokon bol žalobca spod obžaloby oslobodený, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obžalovaný.

3. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že uznesením Okresného riaditeľstva policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície A. T.: P.-XXX/X-M.-XXXX zo dňa XX.XX.XXXX bolo začaté trestné stíhanie voči žalobcovi pre zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Uznesením Okresného riaditeľstva policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície zo dňa XX.XX.XXXX bola trestná vec, v ktorej bolo začaté trestné stíhanie za zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) trestného zákona postúpená na prejednanie útvaru Mestskej polície v A., lebo výsledky vyšetrovania preukazovali, že nejde o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol útvár Mestskej polície v A. prejednať v disciplinárnom konaní. Uznesením Okresného riaditeľstva policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície A. T.: P. zo dňa XX.XX.XXXX bolo žalobcovi na základe záväzného pokynu prokurátorky Okresnej prokuratúry A. vznesené obvinenie za zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal žalobca sťažnosť, ktorá bola uznesením Krajskej prokuratúry v A. zamietnutá. Uznesením Okresnej prokuratúry A. sp. zn. 1Pv 948/2007 zo dňa 13.12.2010 bolo trestné stíhanie zastavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Uznesením Krajskej prokuratúry v A. sp. zn. 1/1Kpt 578/08-31 zo dňa 21.02.2011 bolo uznesenie prokurátora Okresnej prokuratúry v A. ako neopodstatnené a nezákonné zrušené a zároveň bolo prokurátorovi Okresnej prokuratúry A. uložené vo veci znova konať a rozhodnúť. Dňa XX.XX.XXXX prokurátorka Okresnej prokuratúry A. podala na Okresný súd Prešov obžalobu na obvineného (žalobcu) pre zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 4T/92/2011-850 zo dňa 15.11.2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 9To/8/2016-948 zo dňa 31.05.2017 bol žalobca spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obžalovaný stíhaný. Poškodenú O.. G. D. súd podľa § 288 ods. 3 Trestného poriadku odkázal s jej nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie. Rozsudok nadobudol právoplatnosť XX.XX.XXXX. Žalobca listom zo dňa XX.XX.XXXX, doručeným Generálnej prokuratúre SR dňa XX.XX.XXXX, žiadal žalovanú o predbežné prerokovanie nároku podľa § 15 ods. 1 z. č. 514/2003 Z.z. a Generálna prokuratúra SR listom zo dňa XX.XX.XXXX, doručeným právnomu zástupcovi žalobcu XX.XX.XXXX oznámila, že neboli zistené zákonné podmienky pre uspokojenie nárokov žalobcu na náhradu škody uplatnené v žiadosti o predbežné prerokovanie.

4. Z výpovede žalobcu mal súd za preukázané, že tento približne XX rokov vykonával prácu policajta, pôvodne mestského, v súčasnosti štátneho, pričom okrem predmetného zákroku nikdy nebol disciplinárne ani inak stíhaný. Trestné stíhanie žalobca vnímal ako zdĺhavé, jeho smerovanie sa v priebehu času menilo a žalobca sa snažil prispieť k jeho ukončeniu a vždy sa zúčastňoval na úkonoch, kde bola potrebná jeho účasť. Uvedená dĺžka konania na neho negatívne vplývala, vnútorne ho prenasledovala aj možnosť, že konanie nedopadne v jeho prospech a hrozil mu trest odňatia slobody 4 až 10 rokov. Navyše vec bola medializovaná a na základe informácií z článkov bol žalobca identifikovateľný, čo mu zasiahlo do jeho dobrej povesti, keďže predtým sa snažil žiť čestne a byť vzorom. Čelil aj otázkam novinárov, pričom komunikáciu s nimi subjektívne vnímal ako náročnú, pretože sa snažil vyvarovať tomu, aby neprekrútili jeho vyjadrenia. Po profesionálnej stránke ovplyvnilo trestné stíhanie jeho život tak, že dlhšiu dobu stagnoval, bol preložený na iný obvod, čo vnímal ako istú degradáciu, nemohol si dať žiadosť na štátnu políciu a taktiež s ním prerušili spoluprácu na základnej škole, kde chodil robiť preventistu. Tarifný plat mu v dôsledku trestného stíhania neklesol, avšak na novom obvode mal oproti pôvodnému obvodu menej nadčasových hodín. Žiadosť na štátnu políciu si mohol podať a aj podal až po skončení trestného konania a aj prijímací proces sa natiahol v dôsledku trestného stíhanie a štátnym policajtom sa napokon stal až v roku XXXX. V dôsledku trestného stíhanie bola aj jeho rodina vystavená klebetám a potrebe obhajovať česť v blízkyh i širších rodinných i priateľských vzťahoch. Hoci s manželkou mali aj krízy a výmeny názorov, manželka pri ňom zotrvala a rodina sa mu nerozpadla. Subjektívne v jeho prežívaní malo trestné stíhanie na neho taký dopad, že býval zamyslený, mĺkvejší, zatťažný myšlienkami ako sa javí v očiach syna, pre ktorého chcel byť vždy vzorom. Odbornú pomoc nevyhľadal, pretože by to mohlo mať vplyv na jeho profesiu.

5. Z výpovedí manželky žalobcu súd mal za preukázané, že žalobca trestné stíhanie vnímal ako zdĺhavé, pociťoval to ako krivdu, bol viac uzavretý a celkovo sa obával toho, aké následky by mohlo mať jeho odsúdenie. Manželia v čase trvajúceho trestného stíhanie mali hypotéku, maloleté deti, pričom manželka žalobcu v čase začatia trestného stíhanie bola na rodičovskej dovolenke. Rodina čelila vyzvedaniu a klebetám a poškodená O.. D. viedla voči žalobcovi aj civilné konanie o náhradu škody vo výške 27.000 eur. Aby žalobca zabezpečil rodinu, chodil sezónne pracovať do D. na dva mesiace. Počas vedenia

trestného stíhania bolo v dôsledku trestného stíhania v rodine veľa emócií, nervozity prameniacych aj z hľadania možnosti, ako zabezpečiť rodinu a získať finančné prostriedky.

6. Z výpovede syna žalobcu mal súd za preukázané, že žalobca i jeho manželka boli v období trestného stíhania nervóznejší a trápilo ich to (a to aj v súvislosti s medializáciou). Svedok vnímal, že žalobca mal problém vysporiadať sa najmä s tým ako ho bude vnímať práve on, keďže mu bol žalobca ako otec vzorom. Hoci o otcovi nikdy nepochyboval, aj on čelil otázkam či klebetám zo strany bližšieho či širšieho okolia, a to aj práve kvôli medializácii. Pred začatím trestného stíhania žalobca robieval besedy na základnej škole, avšak po medializácii trestného stíhania škola vyhodnotila, že to už nie je vhodné a žalobca prestal robiť besedy, čo syn pociťoval ako krivdu, pretože pre žalobcu to bola česť môcť robiť preventívu na základnej škole.

7. Na takto zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval čl. 46 ods. 3 ústavného zákona č. 460/1992 Zb., čl. 39 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, § 488, § 489, § 517 ods. 1, 2, § 563 Občianskeho zákonníka, § 1, § 2, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1 písm. f), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, 4, § 17 ods. 1 až 4, § 18 ods. 1, 3 z. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len zákon č. 514/2003 Z.z.). Konštatoval, že po preskúmaní žaloby oboznámením sa s vyjadreniami strán sporu a vykonanom dokazovaní s poukazom na citovanú právnu úpravu dospel k záveru, že nárok žalobcu na náhradu škody predstavujúcu trovy obhajoby v trestnom konaní a náhradu nemajetkovej ujmy za vedené trestné stíhanie je podľa z. č. 514/2003 Z.z. je daný.

8. V súvislosti s uplatnenými nárokmi žalobcu súd poukázal na už ustálenú judikatúru najvyšších súdnych autorít: rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/53/1993 zo dňa 28.06.1993, publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR pod č. R 70/1994, rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 1Cz 6/90 zo dňa 23.02.1990, publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod R 35/1991, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo 15/2019, rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 320/2016, sp. zn. III. ÚS 754/2016, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 249/2018, sp. zn. 4Cdo 54/2011, sp. zn. 7Cdo 145/2011, sp. zn. 7Cdo 87/2012, sp. zn. 7MCdo 27/2012, sp. zn. 4Cdo 66/2018 a sp. zn. 8Cdo 177/2017.

9. Súd mal za to, že v konaní boli naplnené predpoklady vzniku zodpovednosti štátu v zmysle z. č. 514/2003 Z.z. Pokiaľ ide o materiálnu ujmu, žalobca trovy obhajoby úhrne vyčíslil sumou 4.173,51 eur. Základ tejto časti nároku mal súd za preukázaný a po zohľadnení žalovanou rozporovaných nárokov, priznal žalobcovi náhradu škody za vynaložené náklady na trovy obhajoby v celkovej výške 4.163,30 eur, ktoré považoval za účelne vynaložené náklady poškodeného žalobcu v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Súd v danom prípade krátil iba odmenu a režijný paušál spolu s DPH, vzťahujúce sa k úkonu právnej služby - účasti obhajcu na výsluchu obvineného žalobcu dňa XX.XX.XXXX., z pôvodnej odmeny vo výške 86,93 eur na odmenu vo výške 79,07 eur a pôvodného režijného paušálu vo výške 6,95 eur na režijný paušál 6,31 eur, čo malo dopad na krátenie uplatňovanej výšky DPH v rozsahu 1,71 eur. Úkony obhajcu žalobcu realizované v priebehu trestného konania boli realizované v záujme jeho ochrany, to znamená, že boli v príčinnej súvislosti s trestným konaním, pretože boli ním vyvolané a za škodu takto vzniknutú žalobcovi zodpovedá štát. Súd sa preto zaoberal účelnosťou jednotlivých trov obhajoby a dospel k záveru, že žalobcom bola dôvodne žiadaná náhrada škody titulom zaplatených trov obhajoby vo výške 4.163,30 eur, nie v sume vyššej, čo bolo dôvodom zamietnutia návrhu v prevyšujúcej časti tohto nároku.

10. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy za vedené trestné stíhanie, žalobca žiadal, aby súd uložil žalovanému zaplatiť mu ju vo výške 65.000 eur. Žalobca bol trestne stíhaný takmer X rokov a celé trestné stíhanie malo veľký vplyv na jeho súkromný, rodinný i profesionálny život. Čelil zvýšenému stresu, nervozite a stagnácii v práci. Vzhľadom na to, že žalobca nebol okrem predmetného trestného stíhania trestaný, priestupkovo ani disciplinárne stíhaný a aj rodinní príslušníci ho poznali ako čestného muža a dobrého policajta, súd konštatoval, že trestným stíhaním bola narušená jeho vážnosť a česť nielen v súkromí, ale aj po profesionálnej stránke. Žalobca subjektívne pociťoval krivdu a dlhotrvajúce čakanie na spravodlivosť, ktorou si vzhľadom na priebeh trestného stíhania nebol istý. Trestné stíhanie spôsobilo výrazný zásah do jeho súkromného a rodinného života, k čomu prispela aj medializácia, vzhľadom na ktorú žalobca čelil aj náročnej komunikácii s novinármi, kedy nechcel, aby boli prekrúcané jeho slová a súčasne nechcel pôsobiť agresívne pri odmietaní poskytovania informácií. Súd vzal do

úvahy i skutočnosť, že žalobca žije v menšej obci pri A., kde mohol mať objektívne pocit vzhľadom na medializáciu prípadu, že ľudia v obci vedeli, že práve on mal byť trestne stíhaný. Súd prihliadol aj na charakter trestného činu, pre ktorý bol žalobca stíhaný, pričom možno aj objektívne vyhodnotiť, že trestné stíhanie mu pošramotilo povest' dobrého policajta, zapríčinilo stagnáciu po profesionálnej stránke a obmedzilo na istý čas žalobcu v jeho kariérom raste, zmene pôsobiska v súvislosti s tým, ako to plánoval pred trestným stíhaním. Okolnostiam daného prípadu - osobe žalobcu jeho doterajšieho života a prostredia, v ktorom žije a pracuje (žalobca žil usporiadaným životom, bol dobrým policajtom), závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo (trestné stíhanie začalo v októbri XXXX a bolo právoplatne skončené v máji XXXX, právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom) a závažnosť následkov, ktoré žalobcovi vznikli v súkromnom živote (neistota, nervozita, zvýšený stres, potreba preventívneho finančného zabezpečenia rodiny), profesionálne i spoločenské uplatnenie (stagnácia v profesionálnom raste, preloženie do iného menej náročného obvodu, ukončenie spolupráce v rámci preventívnych besied na základnej škole), podľa názoru súdu zodpovedá nemajetková ujma vo výške 9.000 eur. Súd pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy, okrem zákonom stanovených kritérií uvedených v § 17 ods. 3 z. č. 514/2003 Z.z. bral za rozhodujúce tiež povahu trestnej veci vzhľadom na druh a závažnosť trestného činu, pre ktoré sa trestné stíhanie viedlo, od ktorého sa tiež odvíjala intenzita, s akou osoba poškodená nezákonným trestným stíhaním je negatívne vnímaná okolím. Napokon súd zohľadnil tiež okolnosti, ktoré viedli k vydaniu uznesenia o vznesení obvinenia voči žalobcovi, priebeh trestného konania, o ktorého opodstatnenosti vedenia boli pochybnosti už vo fáze pred vznesením obvinenia. Je pritom potrebné rozlišovať prípady, keď trestné stíhanie bolo začaté zjavne neodôvodnene alebo dokonca s cieľom poškodiť osobu, voči ktorej bolo začaté, od prípadov, kedy existovali dôvody pre jeho začatie a v takom prípade sa zohľadnia aj dôvody zastavenia trestného stíhania alebo oslobodenia spod obžaloby. V tomto prípade išlo o druhý prípad, ktorého výsledok závisel od vyhodnotenia vykonaných dôkazov, pričom súd až na základe vyhodnotenia jednotlivých vykonaných dôkazov dospel k oslobodzujúcemu rozsudku z dôvodu, nepreukázania, že sa stal skutok, pre ktorý bol žalobca obžalovaný.

11. Z dôvodov, ktoré súd uviedol rozhodol preto o nárokoch žalobcu tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobný návrh zamietol. O trovách konania súd rozhodol postupom podľa § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1 CSP.

12. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a zaviazal žalovanú k povinnosti zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur. Uviedol, že súd dospel k správnejmu záveru, že nárok žalobcu na náhradu škody a na náhradu nemajetkovej ujmy podľa z. č. 514/2003 Z.z. je daný. Tiež správne konštatoval, že je daná zodpovednosť štátu za nezákonne vedené trestné stíhanie, pričom rozhodujúcim kritériom zákonnosti je neskorší výsledok trestného konania, t.j. oslobodenie spod obžaloby. Ujma, ktorá žalobcovi vznikla v súvislosti s trestným stíhaním a s tým spojené prežitie traumatizujúcich dôstojnosť znižujúcich negatívnych pocitov, nie je možné už ničím odstrániť, len priznaním nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na intenzitu, rozsah a ohlas ujmy, dĺžku trvania trestného konania má byť výška odškodnenia podstatne vyššia. Napriek tomu, že žalobca bol spod obžaloby právoplatne oslobodený, žalovaná zastáva na názore, že žalobcovi nepatrí žiadne odškodnenie, a to napriek tomu, že existuje množstvo súdnych rozhodnutí, kde žalovaná je zaviazaná k úhrade nemajetkovej ujmy. Súd dôsledne vyhodnotil výpoveď žalobcu a výpovede svedkov a konštatoval, že trestné stíhanie malo veľký vplyv na súkromný, rodinný i profesionálny život žalobcu. Z pohľadu žalobcu s odstupom rokov ani nie je možné objektivizovať každodenné prežívanie stresujúcich faktorov, tieto útrapy sa zvyrazňovali s každým jedným vyšetrovacím úkonom a následne aj s každým hlavným pojednávaním. Žalobca mal obavy z rozhodnutia súdu, pretože v prípade uznania viny mu hrozil trest odňatia slobody v trvaní 4 až 10 rokov. Túto dobu žalobca prežíval ťažko a jeho subjektívne pocity boli skľučujúce. Vzhľadom na okolnosti tohto prípadu súd určil výšku nemajetkovej ujmy v nízkej sume, pričom jedným z kritérií mala byť skutočnosť, že výsledok trestného stíhania závisel od vyhodnotenia vykonaných dôkazov súdom, na základe ktorých došlo k oslobodeniu žalobcu spod obžaloby. Na záver poukázal na rozhodnutia iných súdov: rozsudok Okresného súdu Košice I. sp. zn. 19C/325/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/265/2018, kde bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 15.000 eur za trestné stíhanie trvajúce necelých X rokov, rozsudok Okresného súdu Košice I. sp. zn. 24C/243/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/78/2019, kde bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 15.000 eur za trestné stíhanie, ktoré trvalo X roky a XX mesiacov. Aj keď výška nemajetkovej ujmy je predmetom úvahy súdu, vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu a ustálenú

súdnu prax (aj dovolacieho súdu) odvolateľ je toho názoru, že priznaná výška odškodnenia nemajetkovej ujmy nezohľadňuje jednotlivé kritériá a princíp spravodlivého zadosťučinenia.

13. Žalovaná k podanému odvolaniu navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že priznaná suma nemajetkovej ujmy žalobcovi vo výške 9.000 eur zodpovedá aktuálnej rozhodovacej praxi súdov, ktoré v obdobných veciach priznávajú porovnateľné sumy, na čo v odôvodnení rozsudku už poukázal aj súd prvej inštancie. V danom prípade súdom priznanú sumu odškodnenia nemajetkovej ujmy možno považovať za primeranú aj s ohľadom na posúdenie kritérií ako sú stanovené v § 17 ods. 3 z. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

14. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 z. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny.

15. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

16. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

17. Predmetom odvolacieho konania bolo posúdiť vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým si žalobca prostredníctvom žaloby uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 65.000 eur s príslušenstvom, pričom súd prvej inštancie mu priznal sumu 9.000 eur konštatujúc, že vzhľadom na bezúhonný život žalobcu, dobré meno, ktoré žalobca používal ako dlhoročný skúsený policajt, stres a nepriaznivé pocity, ktoré žalobca pociťoval z dôvodu hroziaceho trestu odňatia slobody v trvaní 4 až 10 rokov, v prípade odsúdenia za trestný čin, pre ktorý bol stíhaný, po profesionálnej stránke trestné stíhanie ovplyvnilo jeho život tak, že dlhšiu dobu stagnoval, bol preložený na iný obvod, čo vnímal ako istú degradáciu, nemohol si dať žiadosť na štátnu políciu a taktiež základná škola s ním prerušila spoluprácu, kde chodil robiť preventistu, ktoré skutočnosti v konečnom dôsledku ovplyvnili jeho ďalšie správanie, že býval zamyslený, mĺkvejší, zaťažený myšlienkami ako sa javí v očiach syna, pre ktorého chcel byť vždy vzorom a aké následky by mohlo mať jeho odsúdenie, predovšetkým na rodinu (maloleté deti, hypotéku). Z uvedených skutočností odvolací súd je toho názoru, že len uznanie, že došlo k porušeniu práva, nie je dostatočným zadosťučinením za žalobcovi spôsobenú ujmu, ale priznanú sumu 9.000 eur považuje odvolací súd za primeranú a spravodlivú aj s poukazom na maximálnu výšku odškodnenia obetiam násilných trestných činov, pri ktorých dochádza k závažnejšiemu zásahu do zdravia, či života, pričom v tomto konkrétnom prípade ide o odškodnenie žalobcu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, čo však vo svojich konzekvenciách nemá za následok trvalé poškodenie zdravia, či dokonca stratu života ako najdôležitejšej kategórie, ktorej sa poskytuje najvyššia možná ochrana.

18. Vo vzťahu k určaniu výšky nemajetkovej ujmy odvolací súd uvádza, že určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť (vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu) v súlade s požiadavkou spravodlivosti. V rozhodnutí sp. zn. 6MCdo/15/2012 Najvyšší súd SR uviedol, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súd v súvislosti s tým vzal do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napr. z. č. 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužitia, za spôsobenú morálnu škodu určuje limit odškodnenia vo výške 10-násobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napr. aj tým, že v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu,

resp. s morálnou ujmom spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania.

19. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/7/2017 poukázal na judikatúru ESLP, podľa ktorej náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené Kráľovstvo). ESLP konštatoval, že pri určení výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy. Okrem toho ESLP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch, týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti. Napokon ESLP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá sa priznáva obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Itakhti a Karhuvaara v. Fínsko).

20. S ohľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že žalobcom požadovaná výška nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie je neprimeraná. Odvolací súd poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/25/2019, ktorým dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie o povinnosti zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 27.000 eur. V uvedenom prípade nezákonné trestné stíhanie trvalo XX rokov, pričom súd priznal žalobcovi po 9.000 eur za dva trestné činy, pre ktoré bolo žalobcovi vznesené obvinenie a sumu 9.000 eur za obmedzenie osobnej slobody v trvaní od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX. Dovolací súd sa však s takto stanovenou výškou nemajetkovej ujmy nestotožnil. Z jeho rozhodnutia vyplýva: „určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym postupom orgánu štátu, nesmie predstavovať ľubovôľu, alebo absolútnu voľnú úvahu súdu, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu. Všeobecný súd je povinný výšku tejto náhrady po náležitom zistení rozhodujúcich skutkových okolností, v nadväznosti na ktoré pri právnom posudzovaní veci prihliadne aj na iné právne predpisy Slovenského právneho poriadku, upravujúce odškodnenie (napr. z. č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených trestnými činmi) a zohľadní aj právne závery, ku ktorým v obdobných prípadoch dospela judikatúra Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva.“ (zo súdnej praxe 5/2019).

21. V prejednávanej veci bolo nezákonným rozhodnutím síce uznesenie o vznesení obvinenia za zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa T. zo dňa XX.XX.XXXX, avšak prvé rozhodnutie, ktorým sa začalo trestné stíhanie proti žalobcovi bolo zo dňa XX.XX.XXXX a po opakovaných zrušeníach procesných rozhodnutí vyšetrovateľa zo strany prokurátora bolo definitívne začaté trestné stíhanie voči žalobcovi až uvedeným rozhodnutím zo dňa XX.XX.XXXX a ukončené bolo oslobodením spod obžaloby rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 15.11.2015, č. k. 4T/92/2011-850 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.05.2017, č. k. 9To/8/2016-948, a to z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol žalobca obžalovaný. Intenzívne psychické prežívanie trestného stíhania počas X. rokov sa nesporne prejavilo najmä v súkromnom živote žalobcu a v napätom vzťahu so svojimi najbližšími. Uvedené tvrdil nielen žalobca, ale aj vypočutí svedkovia, ktorí zhodne potvrdili, že táto psychická záťaž sa prejavila najmä v súkromnom živote, a to v napätom vzťahu so svojimi najbližšími. Žalobca bol vystresovaný, nervózny a keďže s manželkou mali maloleté deti a hypotéku, obával sa, že príde o zamestnanie a intenzívne negatívne prežívanie trestného stíhania bolo ovplyvnené aj hroziacim vysokým trestom. Žalobca od počiatku popieral svoju vinu, ako sám uviedol, vysvetľoval to orgánom činným v trestnom konaní počas niekoľkoročného trestného stíhania a sám nechápal, prečo bol obvinený. Vzhľadom k uvedeným dôvodom odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie za primeranú výšku nemajetkovej ujmy považuje sumu 9.000 eur, keďže mal preukázaný negatívny zásah do psychiky žalobcu, čo malo nepriaznivé dôsledky predovšetkým v jeho rodinnom, ale i spoločenskom živote. Výšku priznanej ujmy súd považoval za dostačujúcu vzhľadom k tomu, že žalobca bol stíhaný na slobode, pričom v konaní nebol preukázaný iný závažný následok trestného stíhania. Navyše je potrebné zdôrazniť, že porovnaním nemajetkovej ujmy žalobcu v jeho spoločenskom, rodinnom živote, spôsobenej nezákonným rozhodnutím v porovnaní s morálnou škodou spôsobenou trestným činom sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania, za ktorý je možné poskytnúť morálne odškodnenie 5.200 eur, sa javí nemajetková ujma v sume 9.000 eur dostačujúca, pretože z dokazovania nevyplývalo, že by ujma, ktorú utrpel prevyšovala následky na poškodených uvedenými trestnými činmi. Z uvedeného dôvodu aj napriek dlhoročnému trestnému stíhaniu, ktoré prekračuje primeranú dĺžku

vedenia trestného stíhania v obdobných prípadoch, odvolací súd nepovažoval za spravodlivé priznať náhradu nemajetkovej ujmy nad sumu 9.000 eur.

22. Poukazujúc na princíp právnej istoty a rozhodovaciú prax súdov v obdobných veciach vo vzťahu k priznávaniu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 6 z. č. 514/2003 Z.z., po vykonaní pomerovania vyššie uvedených okolností prípadu (dĺžka trestného stíhania, zmena v správaní sa žalobcu v dôsledku poškodenia dobrého mena, súčinnosť žalobcu s orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom, ale aj okolnosti spočívajúce v konaní žalobcu, za ktoré bol trestne stíhaný a ktoré nebolo preukázané, aby bolo konštatovanie spáchanie trestného činu), odôvodňujúci zásah nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia do osobnostných práv žalobcu s poukazom na výšku odškodnenia, ktoré sa priznáva obetiam, ktorým bolo zasiahnuté do práva na život, konajúci súd posúdil priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v sume 9.000 eur, v predmetnom prípade ako primeranú a spravodlivú vo vzťahu k ujme, ktorá bola spôsobená žalobcovi v jeho osobnostnej sfére.

23. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd náhradu nemajetkovej ujmy nad sumu 9.000 eur zamietol, ako aj vo výroku o trovách konania ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

24. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd postupom podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní žalobca nebol úspešný. Naopak plne úspešný bol žalovaný, ktorému vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnil, ani nežiadal priznať. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP, zakotvujúcich procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnená strana nežiada priznať náhradu trov konania, by bolo zjavne nielen nelogické, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu. Odvolací súd nezistil ani žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na postup podľa § 257 CSP.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).